

जलस्वराज्य -२ कार्यक्रम
टंचाईग्रस्त गावामध्ये साठवण टाक्या
योजनेच्या अंमलबजावणीबाबत

महाराष्ट्र शासन
पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांक: जस्वप्र-०७१७/प्र.क्र. २२८/पापु-११
गो. ते. रुग्णालय परिसर, ७वा मजला
मुंबई - ४००००१
दिनांक : २२ सप्टेंबर २०१७

वाचा :

- १) शासन निर्णय क्रमांक: जस्वप्र -०२/प्र.क्र.५६ /पापु-११, दि. ०४ मार्च, २०१४
- २) शासन निर्णय क्रमांक: जस्वप्र -०२/प्र.क्र.५६ /पापु-११, दि. ०१ फेब्रुवारी, २०१६
- ३) शासन निर्णय क्रमांक: जस्वप्र -०७१६/प्र.क्र.९८ /पापु-११, दि. २६ एप्रिल, २०१७
- ४) शासन परिपत्रक क्रमांक: जस्वप्र -(०२)१२१५/प्र.क्र.२२८/पापु-११, दि. ०७ जुलै, २०१७
- ५) शासन निर्णय क्रमांक: जस्वप्र -०७१६/प्र.क्र.९८ /पापु-११, दि. १० जुलै, २०१७

परिपत्रक

जलस्वराज्य - २ कार्यक्रमांतर्गत ५०० पेक्षा कमी लोकसंख्येची टंचाईग्रस्त गावे या उपक्रमांतर्गत १०२ गावे वाडया-वस्त्यांची निवड करण्यात आली आहे. या १०२ गावांपैकी ९४ गावांमध्ये सामुदायिक साठवण टाक्या बसविण्याबाबत संबंधित गावांच्या सविस्तर प्रकल्प अहवालांमध्ये प्रस्तावित करण्यात आले आहे. सदरहू ९४ गावांपैकी ४७ ठिकाणी पर्जन्य आधारीत, ३४ ठिकाणी भूजल स्रोत आधारीत आणि १३ ठिकाणी झरा या स्रोतावर आधारीत साठवण टाक्या बसविणेबाबत प्रस्ताव भुजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणेद्वारे शासनास सादर करण्यात आला.

०२. या अनुषंगाने या विभागाच्या शासन निर्णय क्रमांक : जस्वप्र-०२/प्र.क्र.५६/पापु-११, दि. १ फेब्रुवारी २०१६ अन्वये निर्देशीत केल्याप्रमाणे साठवण टाक्या उभारणे या उपाय योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी सुधारणा सहाय्य व प्रकल्प व्यवस्थापन कक्ष स्तरावरून कार्यवाही करण्यात आली आहे. साठवण टाक्या उभारणे हा उपक्रम जलस्वराज्य - २ कार्यक्रमांतर्गत निधी वितरण निर्देशक - ५ चा भाग असून प्रतिपुर्ती करिता विहीत वेळेत योग्य पद्धतीने पूर्ण होणे आवश्यक आहे. या अनुषंगाने अंमलबजावणीसंदर्भात शासन परिपत्रक क्र. जस्वप्र-०७१७/प्र.क्र. २२८/पापु-११, दि. ७ जुलै २०१७ अन्वये मार्गदर्शक सुचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत. तथापि त्यात क्षेत्रीय स्तरावर येणा-या अडचणीमुळे सदर परिपत्रक रद्द करून या परिपत्रकाद्वारे सुधारीत मार्गदर्शक सुचना निर्गमित करण्यात येत आहेत.

०३. यानुसार, या विभागाच्या शासन निर्णय क्रमांक : जस्वप्र-०२/प्र.क्र.५६/पापु-११, दि. १ फेब्रुवारी २०१६ अन्वये टंचाईग्रस्त गावे या उपक्रमातील सामुदायिक साठवण टाक्या या उपाय योजनेची अंमलबजावणी भुजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा यांनी करावयाची आहे. योजना अंमलबजावणीसाठी योजनेच्या विविध उपांगाचे दर सुधारणा सहाय्य व व्यवस्थापन कक्षाद्वारे निश्चित करण्यात आले आहेत. त्यानुसार पुरवठादाराशी करारनामा करण्यात आला आहे. या उपाय योजनेच्या अंमलबजावणीचा कालावधी ४ महिने (पावसाळा वगळुन) आहे. याकरीता विविध कार्यालये व अधिकारी यांच्या जबाबदा-या पुढील प्रमाणे निश्चित करण्यात येत आहेत.

जिल्हा वरिष्ठ भूवैज्ञानिक, भुजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा

१. जागतिक बँकेसमवेत सदर योजनेवर होणा-या खर्चाची प्रतीपुर्ती डिसेंबर, २०१७ अखेर प्राप्त करून घेण्याबाबत शासन प्रयत्नशील आहे, त्यामुळे योजनेच्या अंमलबजावणीत कोणतीही दिरंगाई होणार नाही याची काळजी जिल्हा वरिष्ठ भूवैज्ञानिक यांनी घ्यावी. असे झाल्यास याबाबत संबंधित जिल्हा वरिष्ठ भूवैज्ञानिक यांच्यावर जबाबदारी निश्चित करणेत येईल.
२. योजनेच्या अंमलबजावणीमध्ये सूसुत्रता आणण्याच्या दृष्टीने योजनेवर जिल्हा वरिष्ठ भूवैज्ञानिक यांना नियंत्रक अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. त्यानुसार जिल्हा वरिष्ठ भूवैज्ञानिक यांनी करारनाम्यातील अटी व शर्ती प्रमाणे काम करून घ्यावे.
३. उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी अभियांत्रिकी तज्ञ, संबंधित उप अभियंता व पुरवठादार यांचेशी समन्वय ठेऊन कामे वेळेत पूर्ण करून घ्यावी.
४. मोजमाप पुस्तिकेनुसार देयक तयार करून प्रती स्वाक्षरी करण्याची आणि एकत्रित देयके सादर करण्याची जबाबदारी जिल्हा वरिष्ठ भूवैज्ञानिक यांची राहिल.
५. प्रती स्वाक्षरी केलेली देयके जिल्हा वरिष्ठ भूवैज्ञानिक यांनी देयके संचालक, भुजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा यांना सादर करावीत.
६. जिल्हा वरिष्ठ भूवैज्ञानिक यांनी सादर केलेली देयके विशेष संनियंत्रण कक्ष, जलस्वराज्य-२, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, पुणे यांनी संचालनालय स्तरावरून पारीत करावी.
७. योजना पूर्ण झाल्यानंतर योजनेच्या पूर्णत्वाचा दाखला वरिष्ठ भूवैज्ञानिक यांनी द्यावा.

८. योजनेमध्ये ऑनलाईन क्लोरीनेशन युनीटची व्यवस्था करण्यात आली आहे. योजनेच्या सुरुवातीच्या ५ वर्षासाठी क्लोरीनेशन युनीटमधील कॅण्डल बदलणे इत्यादीची जबाबदारी पुरवठादारास देण्यात आली आहे.

उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पाणी व स्वच्छता)

१. उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पाणी व स्वच्छता) यांनी त्यांच्या अधिनस्त अभियांत्रिकी तज्ञ, संबंधित उपअभियंता व सहाय्यकारी संस्था यांना Mobilize करून, समन्वय ठेऊन कामे वेळेत पूर्ण करून घ्यावीत.
२. ग्रामस्तरावर जागे बाबत, जनजागृती व कामे सुरुळीतपणे व तातडीने पूर्ण करून घेण्याची जबाबदारी उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पाणी व स्वच्छता) यांची राहिल.
३. उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पाणी व स्वच्छता) यांनी त्यांच्या अधिनस्त अभियांत्रिकी तज्ञ यांचेकडून क्षेत्रीय तपासणी, मोजमाप घेणे (MB recording) व प्रगतीबाबतचा अहवाल सादर करणे इत्यादी कामे करून घ्यावीत.
४. उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पाणी व स्वच्छता) यांनी मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्या मान्यतेने त्यांच्या अधिनस्त एका उपअभियंता यांची सदर कामावर देखरेख ठेवण्यासाठी व मोजमाप रजिस्टर, देयके इत्यादीची १००% तपासणी करण्यास्तव नेमणुक करावी. जिल्ह्यातील सर्व कामांसाठी केवळ एका उप अभियंता यांची नेमणुक करावी.
५. साठवण करून ठेवलेल्या पाण्याचे संरक्षण आणि टंचाई कालावधीत पाण्याचे दैनिक वितरण (२० ली. प्रती माणसी / प्रती दिवस) या करिता सविस्तर प्रकल्प अहवालात नमुद केल्याप्रमाणे व्यवस्था करण्यात यावी. गावातील जलसुरक्षक, स्वयंसहायता गट अथवा बचत गट यांना ही जबाबदारी देण्यात यावी. याकरिता उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी सहाय्यकारी संस्थेस आवश्यक त्या सुचना द्याव्यात.
६. योजना पूर्ण झाल्यानंतर योजना ग्रामपंचायतीस हस्तांतरीत करण्याची जबाबदारी उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी यांची असेल. योजना पूर्ण झाल्यानंतर उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी जिल्हा वरिष्ठ भुवैज्ञानिक यांच्या समवेत योजनेची संयुक्त पहाणी करावी व योजना यशस्वीरित्या राबविली असल्याची खात्री करावी. योजनेच्या पूर्णत्वाचा दाखला दिल्यानंतर योजना तात्काळ ग्रामपंचायतीस हस्तांतरीत करावी.
७. उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी सदर योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी ग्रामस्तरावर तथा प्रशासकीय अडचणी अल्यास त्याचे निराकरण करावे.

उप अभियंता, जिल्हा परिषद यांची जबाबदारी

१. उपरोक्त योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी कामावर देखरेख ठेवण्यासाठी व मोजमाप रजिस्टर, देयके इत्यादीची १००% तपासणी करण्यास्तव जिल्ह्यातील सर्व साठवण टाक्या योजनेच्या अंमलबजावणी करिता एका उप अभियंता यांची मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्या मान्यतेने उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पाणी व स्वच्छता) याचेद्वारे नेमणुक करणेत येईल.
२. सदर उप अभियंता यांनी अभियांत्रिकी तज्ञ यांना आवश्यकतेनुसार मार्गदर्शित करावे तसेच त्यांनी केलेल्या किमान १०% कामाची आवश्यकतेनुसार क्षेत्रीय तपासणी करून गुणवत्तेची खात्री करावी.
३. अभियांत्रिकी तज्ञ यांनी तयार केलेले मोजमाप पुस्तिका, क्षेत्रीय कामे, देयके यांची तपासणी करून सर्व मोजमाप पुस्तिका व देयके यावर स्वाक्षरी करून जिल्हा वरिष्ठ भुवैज्ञानिक, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा यांना पुढील कार्यवाहीस्तव हस्तांतरीत करावीत.

अभियांत्रिकी तज्ञ जिल्हा परिषद यांची जबाबदारी

१. साठवण टाक्या या योजनेच्या अंमलबजावणी करिता वेळोवेळी क्षेत्रीय तपासणी, झालेल्या कामांचे मोजमाप घेणे (MB Recording), कामाची गुणवत्ता तपासणे, देयके तयार करणे इत्यादी कामे करावीत.
२. कामाच्या प्रगतीबाबत उप अभियंता, उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पाणी व स्वच्छता) व जिल्हा वरिष्ठ भुवैज्ञानिक, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा यांना कामाच्या प्रगतीबाबत अवगत करावे.
३. क्षेत्रीय तपासणी पश्चात तयार केलेले मोजमाप पुस्तिका, देयके यांची उप अभियंता यांचेद्वारे तपासणी करून उप अभियंता यांचेमार्फत जिल्हा वरिष्ठ भुवैज्ञानिक, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा यांना पुढील कार्यवाहीस्तव हस्तांतरीत करावीत.

०४. योजनेच्या दैनंदिन देखभाल दुरुस्तीची जबाबदारी गावाची / वाडीची असेल. त्यात साठवण टाकीच्या सभोवतालचा परिसर स्वच्छ ठेवणे, पावसाळ्यापुर्वी टाकीच्या छताची साफ-सफाई इत्यादी बाबींचा समावेश आहे. या कामांकरिता सहाय्यकारी संस्था व भूजल सर्वेक्षण आणि

विकास यंत्रणा यांनी गावाची क्षमता बांधणी करावी. संचालक, भुजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा यांनी याबाबत मार्गदर्शक सुचना निर्गमित कराव्यात.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०९२२१३१०३२०२२८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

विद्या हम्पय्या
शासनाचे अवर सचिव

प्रत,

१. मा. मंत्री, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, महाराष्ट्र शासन.
२. मा. राज्यमंत्री, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, महाराष्ट्र शासन.
३. अपर मुख्य सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, महाराष्ट्र शासन
४. विभागीय आयुक्त, महसुल विभाग कोंकण, पुणे, नाशीक, ओरंगाबाद, अमरावती, नागपुर
५. संचालक, भुजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, भुजल भवन, शिवाजीनगर, पुणे- ५
६. उपसंचालक, विभाग कोंकण, पुणे, नाशीक, ओरंगाबाद, अमरावती, नागपुर
७. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, रायगड, रत्नागिरी, पुणे, सातारा, अहमदनगर, जळगाव, नांदेड
८. उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पाणी व स्वच्छता), जिल्हा परिषद, रायगड, रत्नागिरी, पुणे, सातारा, अहमदनगर, जळगाव, नांदेड
९. कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा, जिल्हा परिषद, रायगड, रत्नागिरी, पुणे, सातारा, अहमदनगर, जळगाव, नांदेड
१०. जिल्हा वरिष्ठ भुवैज्ञानिक, रायगड, रत्नागिरी, पुणे, सातारा, अहमदनगर, जळगाव, नांदेड
११. उप अभियंता, विभागीय विशेष सनियंत्रण कक्ष, विभाग कोंकण, पुणे, नाशीक, ओरंगाबाद, अमरावती, नागपुर
१२. संबंधीत कार्यासने, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई.